TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
YAYINLARI

Araştırma Dizisi: 8

DİŞHEKİMLERİNİN MESLEKİ DOYUM, SOSYAL DURUM VE HİZMETİ DEĞERLENDİRME ARAŞTIRMASI

2015

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
YAYINLARI

Araştırma Dizisi: 8

DİŞHEKİMLERİNİN MESLEKİ DOYUM, SOSYAL DURUM VE HİZMETİ DEĞERLENDİRME ARAŞTIRMASI 2015

Nisan 2015

ÖNSÖZ

Türk Dişhekimleri Birliği ağız ve diş sağlığı politikalarında koruyucu hizmetlere toplumsal ve kamu maliyesi temelinde bakarken, diğer taraftan da serbest çalışan dişhekimlerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştıracak, geleceğe ilişkin önlerine hedefler koyup bir planlama yapmasına olanak verecek araştırmaları ve sonuçlarını meslektaşlarımızla paylaşmaktadır.

Dişhekimliği eğitimi tüm dünyadaki en zor ve uzun süreli eğitimlerin başında gelmektedir. Bu zahmetli sürecin ardından hastalara nitelikli ağız diş sağlığı hizmeti verilebilmesi bir dişhekiminin günün koşullarına uygun muayenehane ortamı oluşturmasını ve bunun için de çok ciddi ekonomik yatırım yapmasını gerekli kılmaktadır. Tüm bu etkenler nedeniyle sunulan hizmetlerin etkin ve verimli olması için hizmetin ulaşılabilirliği, hekim sayısının, araç-gerecin yeterliliği, teknolojinin yanı sıra hizmet sunucularının çalışma koşullarının ve mesleki doyumlarının ne olduğu da önem taşımaktadır.

Bu araştırma ile ülkemizdeki ağız-diş sağlığı hizmetlerinin yukarıda özetlenen özellikleri ışığında serbest çalışan dişhekimlerinin çalışma koşullarını, sosyal özelliklerini ve mesleki doyum düzeylerini belirlemek amacıyla bu çalışma planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

15 yıllık geçmişten günümüze uzanan bu inceleme, meslektaşlarımızın gelecek projeksiyonunda faydalı olacaktır.

Bu çalışmayı büyük bir titizlikle yapan Prof. Dr. Osman E. HAYRAN ve Yrd. Doç. Dr. Nezih VAROL'a teşekkür ederiz.

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
MERKEZ YÖNETİM KURULU

İÇİNDEKİLER **SAYFA NO**

GİRİŞ VE AMAÇ **1-4**

- Giriş 1
- Amaç 3
- Gereç ve Yöntem 4

BULGULAR **5-26**

- Sosyo-Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özellikler 5
- Dişhekimlerinin Mesleki Doyumlarına İlişkin Bulgular 22

SONUÇLAR VE
2000 YILI ARAŞTIRMASI BULGULARI İLE KARŞILAŞTIRMA **27-40**

- Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özellikler 27
- Çalışma Koşulları ve İşyüküne İlişkin Özellikler 32
- Dişhekimlerinin Mesleki Doyumlarına İlişkin Karşılaştırmalar 37

TABLO, ŞEKİL ve GRAFİK DİZİNİ

NO	ADI	SF. NO
Şekil 1	Yüz Bin Nüfusa Düşen Dişhekimi Sayısının Uluslararası Karşılaştırılması	**1**
Şekil 2	Ülkemizde Son Yıllardaki Dişhekimliği Fakültesi Öğrenci ve Nüfus Artışları	**2**
Tablo 1	Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	**6**
Grafik 1	Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	**7**
Tablo 2	Dişhekimlerinin Uzmanlık Dalına Göre Dağılımı	**7**
Tablo 3	Dişhekimlerinin Mezun Olduğu Üniversiteye Göre Dağılımı	**8**
Tablo 4	Dişhekimlerinin Sosyal Güvence ve İş Dışında Gelire Sahip Olma Durumu	**9**
Grafik 2	Dişhekimlerinin Sosyal Güvence Durumu	**9**
Tablo 5	Evli Olan Dişhekimlerinin Eşlerinin Öğrenim Durumu ve Meslekleri	**10**
Tablo 6	Dişhekimlerinin Ev, Muayenehane ve Araba Sahibi Olma Durumu	**11**
Tablo 7	Dişhekimlerinin İş Yüklerine İlişkin Özellikleri	**12**
Tablo 8	Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Günlük Çalışma Süreleri	**13**
Tablo 9	Dişhekimlerinin Çalışma Koşullarına İlişkin Özellikleri	**14**
Tablo 10	İllere ve Cinsiyete Göre Yardımcı Eleman Çalıştırma Durumu	**14**
Tablo 11	Dişhekimlerinin Çocuklarının Dişhekimi Olma ve Aldıkları Eğitimi Yeterli Bulma Konusundaki Görüşleri	**15**
Tablo 12	Dişhekimlerinin *"Hangi Hizmetler İçin Hastalar Cepten Ödeme Yapmalıdır"* Sorusuna Verdikleri Cevaplar	**16**
Grafik 3	Cepten Ödeme İçin Uygun Bulunan Hizmetlere İlişkin Görüşler	**16**
Tablo 13	Dişhekimlerinin *"İyi Bir Sağlık Sigorta Sistemi Hangi Ağız-Diş Sağlığı Hizmetlerini Kapsamalıdır"* Sorusuna Verdikleri Cevaplar	**17**
Grafik 4	İyi Bir Sigorta Sisteminin Kapsaması Gereken Hizmetlere İlişkin Görüşler	**17**
Tablo 14	Dişhekimlerinin Çalışma Süresinin Ne Kadarını Hangi İşleme Ayırdığına İlişkin Sıklık Dağılımları	**18**
Tablo 15	Restoratif Tedavi İşlemleri Sırasında Dişhekimlerinin Materyalleri Kullanma Sıklığı Açısından Önceliklendirmesi	**21**

TABLO, ŞEKİL ve GRAFİK DİZİNİ

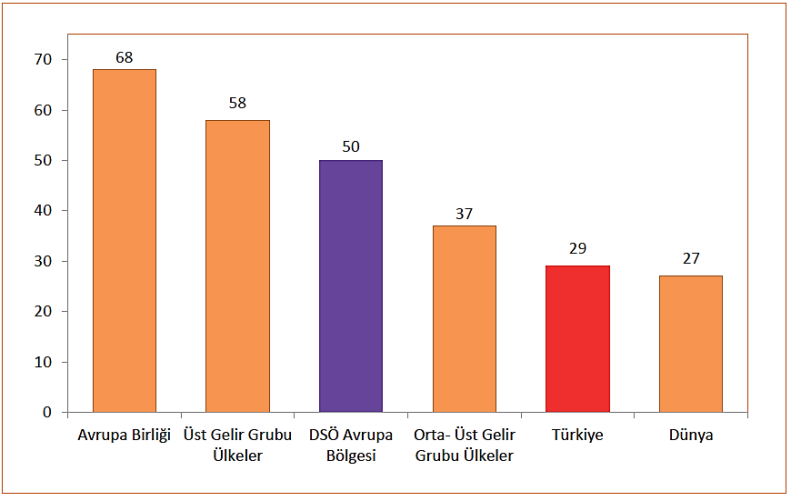
NO	ADI	SF. NO
Tablo 16	Dişhekimlerinin Sürekli Eğitim İçin Tercih Ettikleri Yönteme Göre Dağılımları	**21**
Tablo 17	Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları	**22**
Tablo 18	Dişhekimlerinin Sosyo-Ekonomik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları	**23**
Tablo 19	Dişhekimlerinin İş yüklerine Göre Mesleki Doyum Puanları	**24**
Tablo 20	Dişhekimlerinin Çocuklarının Dişhekimi Olmasını İsteme ve Aldıkları Eğitimi Yeterli Bulma Durumuna Göre Mesleki Doyum Puanları	**25**
Tablo 21	SGK'nın Hizmet Alımının SUT Fiyatları İle Özele Açılmasını İsteme Durumu	**26**
Tablo 22	SUT Fiyatlarının Yeterliliği Konusunda Görüşleri	**26**
Tablo 23	Sarf Malzeme + Yılda 2 Kez Uygulama Bedeli 14 TL İle 0-12 Yaş Grup Çocuklarda Flor Lakı Uygulama Programına Katılmak İsteme Durumu	**26**
Tablo 24	Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	**29**
Tablo 25	Dişhekimlerinin Sosyo-Ekonomik Özelliklerine Göre Dağılımı	**30**
Tablo 26	Dişhekimlerinin Ev, Muayenehane ve Araba Sahibi Olma Durumu	**31**
Tablo 27	Dişhekimlerinin İşyüklerine İlişkin Özellikleri	**32**
Tablo 28	Dişhekimlerinin Çalışma Koşullarına İlişkin Özellikleri	**33**
Tablo 29	Dişhekimlerinin Çocuklarının da Dişhekimi Olması ve Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Görüşleri	**34**
Tablo 30	*"Hangi Hizmetler İçin Hastalar Cepten Ödeme Yapmalıdır"* Sorusuna Alınan Cevaplar	**35**
Tablo 31	*"İyi Bir Sağlık Sigorta Sistemi Hangi Ağız-Diş Sağlığı Hizmetlerini Kapsamalıdır"* Sorusuna Alınan Cevaplar	**36**
Tablo 32	Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları	**37**
Tablo 33	Dişhekimlerinin Sosyo-Ekonomik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları	**38**
Tablo 34	Dişhekimlerinin İş Yüklerine Göre Mesleki Doyum Puanları	**39**
Tablo 35	Dişhekimlerinin Çocuklarının Dişhekimi Olmasını İsteme ve Aldıkları Eğitimi Yeterli Bulma Durumuna Göre Mesleki Doyum Puanları	**40**

GİRİŞ VE AMAÇ

Giriş:

Türk Dişhekimleri Birliği'nin Mart-2015 istatistiklerine göre halen ülkemizde aktif şekilde hizmet sunmakta olan Dişhekimi bulunmaktadır. İlk olarak 1908 yılında İstanbul'da kurulan Dişhekimliği eğitimi veren kurum sayısı bugün için 23'ü henüz eğitime başlamamış olan 63 Fakülteye ulaşmıştır. 2002 yılında 16 371 olan dişhekimi sayısı 2013 yılında 22 295'e ulaşmış olup 100 000 nüfusa düşen dişhekimi sayısı 29'dur. Bu oran dünya ortalamasının biraz üzerinde olmakla birlikte coğrafi, politik ve ekonomik açıdan dahil olduğumuz ülke gruplarının altında bir orandır (Şekil 1). Ancak, özellikle son yıllarda fakülte ve öğrenci sayılarında gözlenen hızlı artışın, nüfus artışının çok üzerinde olması yakın bir gelecekte bu yüzdenin artacağı anlamına gelebilir (Şekil 2).

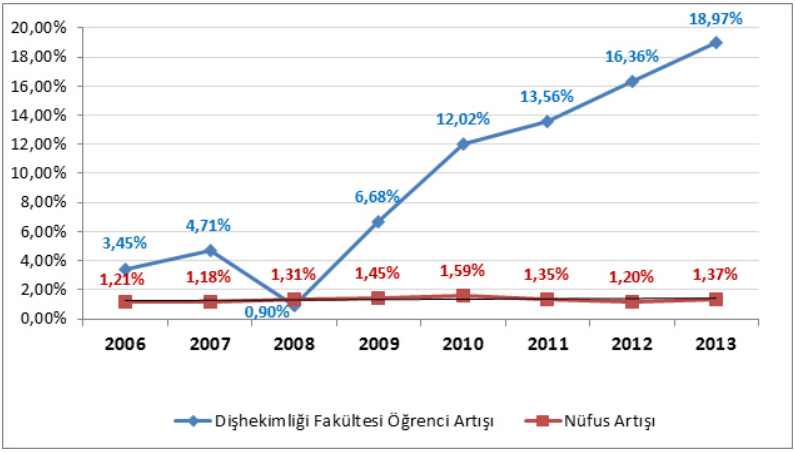
Şekil 1: Yüz Bin Nüfusa Düşen Dişhekimi Sayısının Uluslararası Karşılaştırılması

Kaynak: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, DSÖ World Health Statistics 2014

Not: Uluslararası bölgelere ait veriler 2006-2013 yılları arası en son yıl verisidir.

Şekil 2: Ülkemizde Son Yıllardaki Dişhekimliği Fakültesi Öğrenci ve Nüfus Artışları

Dişhekimi sayısının miktarı dışında sektörler arası ve bölgeler arası dağılımı konusunda da sorunlar bulunmaktadır. Tüm dişhekimlerinin 2013 yılı itibarıyla %59'u tamamen serbest çalışmaktadır. Bu oranın 2000 yılında %81 olduğu, yarı-zamanlı çalışanların da eklenmesi durumunda %90'a ulaştığı dikkate alındığında tamamen serbest çalışan dişhekimi sayısının son yıllarda oran olarak azaldığı söylenebilir. TDB ve Sağlık Bakanlığı istatistikleri incelendiğinde dişhekimi dağılımı açısından kentsel ve kırsal bölgeler arasında, kentler arasında ciddi farklılıklar olduğu görülmektedir.

Genel tıp hekimlerinin tersine ülkemizdeki dişhekimleri arasında uzmanlaşma oranı düşük olup ağız-diş sağlığı hizmetleri büyük ölçüde pratisyen dişhekimlerince sunulmaktadır. Mesleğin kendi dinamikleri içerisinde ortaya çıkmış olan bu durum aslında sağlıklı bir durumdur.

Görülme sıklığının fazla, yaşam boyu tekrar tekrar karşılaşma olasılığının yüksek olması, zamanında önlem alınmadığı takdirde maliyeti yüksek ve zahmetli tedaviler gerektirmesi nedeniyle aslında tipik bir halk sağlığı sorunu olan ağız-diş sağlığı sorunları için kamunun yeterince örgütlenemediği ve çözümün büyük ölçüde dişhekimlerinin sorumluluğunda kaldığı anlaşılmaktadır.

Ağız-diş sağlığı hizmetlerinin kamu sağlık sigorta sistemleri tarafından tam olarak kapsanmaması, özel sağlık sigortalarının yetersizliğinin yanı sıra kapsamlı bir sigorta paketinin çok pahalı olması, bu hizmetlerin ağırlıklı olarak cepten yapılan harcamalarla finanse edilen

hizmetler olması sonucunu doğurmuştur. Bu durum da dikkate alındığında halkın ağız-diş sağlığı hizmetlerinden yararlanmasının önündeki engellerin hayli fazla olduğu görülmektedir.

Dişhekimliği eğitimi pahalı ve uzun süren bir eğitimdir. Bu zahmetli sürecin ardından piyasaya çıkan bir dişhekiminin günün koşullarına uygun bir muayenehane ortamı oluşturması da ciddi harcamalar gerektirmektedir. Tüm bu etkenler, ağız-diş sağlığı hizmetlerinin sunumunu olumsuz yönde etkileyebilecek etkenlerdir. Öte yandan, sunulan hizmetlerin etkin ve verimli olması için hizmetin ulaşılabilirliği, hekim sayısının, araç-gerecin yeterliliği, teknolojinin yeniliğinin yanı sıra hizmet sunucularının çalışma koşullarının ve mesleki doyumlarının ne olduğu da önem taşımaktadır.

Ülkemizdeki ağız-diş sağlığı hizmetlerinin yukarıda özetlenen özellikleri ışığında serbest çalışan dişhekimlerinin çalışma koşullarını, sosyal özelliklerini ve mesleki doyum düzeylerini belirlemek amacıyla bu çalışma planlanmış ve gerçekleştirilmiştir.

Amaç:

Dişhekimlerinin iş doyumu ile mesleki ve sosyodemografik özelliklerini belirlemek, sundukları hizmete ilişkin tutum ve beklentilerini incelemek.

Hedefler:

- Ülkemizdeki dişhekimlerinin iş doyumu düzeyini ölçmek,
- Uzmanlık alanları, meslekteki süreleri, görev yerleri, çalışma koşulları, gibi mesleki özellikleri tanımlamak,
- Yaş, cinsiyet, medeni durum, gibi demografik özelliklerini belirlemek,
- Mesleklerine ilişkin kişisel görüş, değerlendirme, beklentilerini tanımlamak,
- Sundukları hizmete ilişkin kişisel görüş, değerlendirme ve önerilerini tanımlamak.

Gereç ve Yöntem :

Araştırma Türü, Evren ve Örneklem:

Kesitsel türde bir araştırma olarak planlanan bu çalışmada, Türkiye'yi temsil eden ve 2000 yılında aynı konuda yapılan araştırma sonuçları ile kıyaslama imkanı verecek olan bir örnek gruptan veri toplanmıştır. Araştırma evreni tüm Türkiye'dir. Daha önceki araştırmada küme örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan 9 ilde (İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin, Kayseri, Konya, Samsun, Trabzon ve Yalova) TDB'den alınacak Dişhekimi sayıları ile orantılı şekilde ve TDB tarafından yapılan sistematik örnekleme ile araştırma grubuna girecek Dişhekimleri belirlenmiştir. Hedef popülasyonu en fazla %5 sapma ile ve %95 güven düzeyinde temsil edecek örnek büyüklüğünün 384 olacağı hesaplanmıştır. Küme örneklemenin desen etkisi nedeniyle veri toplanılması gereken dişhekimi sayısının 768 olacağı saptanmış, fireler de dikkate alındığında toplam 800 dişhekimine ulaşılması planlanmıştır.

Veri Toplama:

Veriler, eğitilmiş anketörler tarafından yüz yüze görüşme yoluyla toplanmış, kullanılan anket formu daha önceki çalışmada kullanılan soruların güncellenmiş şekli ve konuyla ilgili literatürden yararlanılarak hazırlanarak, Türk Dişhekimleri Birliğinin (TDB) görüş ve önerileri doğrultusunda son şeklini almıştır. Anket formunda dişhekimlerinin demografik özelliklerini, sosyo-ekonomik durumlarını, çalışma koşulları ile mesleki özelliklerini, mesleklerine ve ağız-diş sağlığı hizmetlerine ilişkin tutum, görüş, beklenti ve değerlendirmelerini saptama amaçlı sorulara yer verilmiştir. Ayrıca mesleki doyumlarını belirlemek için dilimize uyarlanan ve geçerliliği gösterilen Minnesota işdoyum ölçeği kullanılarak, her dişhekimi için mesleki doyum puanı hesaplanmıştır.

BULGULAR

Dokuz ilde, muayenehanelerinde görüşülen, araştırmaya katılmayı kabul eden ve anketleri tutarlı bulunarak değerlendirmeye alınan **toplam 621** dişhekimine ilişkin önemli bulgular aşağıda sıralanmıştır.

Hedef grubun tümüne ulaşabilmek amacıyla **iş yoğunluğunun az olduğu tahmin edilen bir saatte ziyaret edilmesine rağmen dişhekimlerinin önemli bir kısmında anket uygulamasına karşı bir direnç olduğu gözlenmiştir**. Ziyaret sırasında yerinde bulunmayan, hastası ya da başka bir meşguliyeti nedeniyle durumu uygun olmayan dişhekimlerine üç kez ziyaret girişiminde bulunulmuş, buna rağmen görüşülemeyenler olmuştur.

Toplam 800 dişhekimi ile görüşülmesi planlanmış olmakla birlikte güvenilir veri toplanabilen dişhekimi sayısı 621'de kalmış, yani **hedef grubun %77.6'sından veri toplanmıştır, ki bu oran evreni temsil açısından yeterli bir katılım oranıdır.** Araştırmaya katılan dişhekimlerinin illere göre dağılımı şu şekildedir:

İstanbul	: 211
İzmir	: 113
Ankara	: 82
Kayseri	: 40
Konya	: 40
Mersin	: 40
Samsun	: 40
Yalova	: 29
Trabzon	: 26
Toplam	: 621

Sosyo-Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özellikler:

Araştırma grubundaki dişhekimlerinin demografik özelliklerine göre dağılımı sırasıyla Tablo 1 ve Grafik 1'de görüldüğü gibidir. **Erkek dişhekimi oranı %59.4** olup kadınlardan (%40.6) daha fazladır. Grubun **yarıdan fazlası 30-49 yaş grubundadır.**

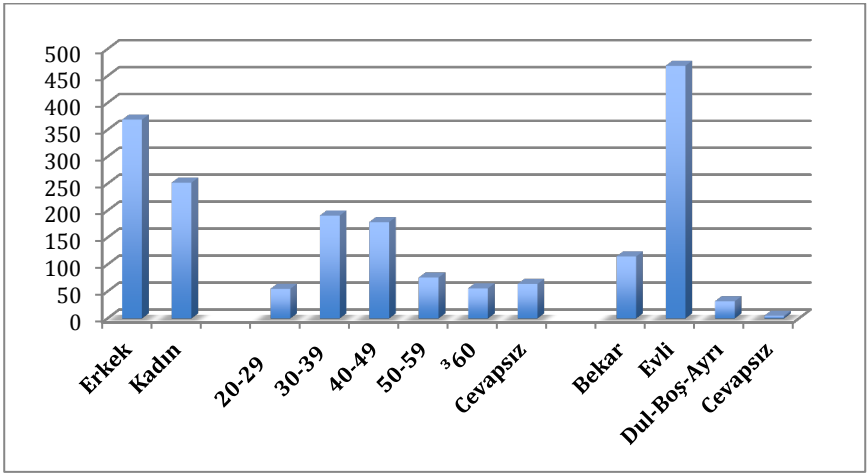
Dişhekimlerinin %75.5'i evli, %18.5'i bekardır. Dul, boşanmış ya da ayrı yaşayan oranı %5.2 olup bu dağılım toplum geneli ile uyumlu bir dağılım olarak değerlendirilmiştir. Bu soruyu grubun %0.8'i yanıtsız bırakmıştır.

Araştırma grubundaki dişhekimlerinin %33.5'i ise 10-19 yıldır, %24.6'sı ise 2029 yıldır dişhekimi olduğunu bildirmiştir. Dişhekimleri arasında üçten fazla çocuğa sahip olan kişi oranı %8.6 olup, dişhekimlerinin aile planlaması konusunda toplum geneline göre daha iyi olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 1: Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı (n=621)

Demografik Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Erkek	369	59.4
Kadın	252	40.6
Toplam	621	100.0
Yaş Grubu (yıl)		
20-29	55	8.9
30-39	191	30.8
40-49	179	28.8
50-59	76	12.2
≥60	56	9.0
Cevapsız	64	10.3
Toplam	621	100.0
Medeni Durum		
Bekar	115	18.5
Evli	469	75.5
Dul-Boşanmış-Ayrı	32	5.2
Cevapsız	5	0.8
Toplam	621	100.0
Çocuk Sayısı		
Yok	154	24.8
1 tane	192	30.9
2 tane	198	31.9
≥3 tane	54	8.6
Cevapsız	23	3.7
Toplam	621	100.0
Meslekteki Çalışma Süresi		
0-4 yıl	47	7.6
5-9 yıl	93	15.0
10-19 yıl	208	33.5
20-29 yıl	153	24.6
≥30 yıl	96	15.5
Cevapsız	24	3.9
Toplam	621	100.0

Grafik 1: Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Tablo 2'de dişhekimlerinin uzmanlık alanlarına göre dağılımı verilmiştir. Araştırmaya katılan **dişhekimlerinin %72.1'inin herhangi bir uzmanlığı bulunmamakta**, %5'inin ortodonti, %4.2'sinin protetik diş tedavisi, %1.9'unun ağız diş ve çene cerrahisi, %1.3'ünün pedodonti, %1.3'ünün periodontoloji, %0.8'inin endodonti ve %0.8'inin implantoloji uzmanlığına sahip olduğu görülmektedir. Grubun %12.6'sı bu soruyu cevapsız bırakmıştır (Tablo2).

Tablo 2: Dişhekimlerinin Uzmanlık Dalına Göre Dağılımı (n=621)

Uzmanlık Dalı	n	%
Ortodonti	31	5.0
Protetik diş tedavisi	26	4.2
Ağız. diş ve çene cerrahisi	12	1.9
Pedodonti	8	1.3
Periodontoloji	8	1.3
Endodonti	5	0.8
İmplantoloji	*5*	*0.8*
Uzmanlığı yok	448	72.1
Cevapsız	78	12.6
Toplam	621	100.0

Araştırmaya katılan dişhekimlerinin %50'si İstanbul. Ege ve Marmara olmak üzere üç üniversiteden mezun olmuştur. Diğer üniversiteler içinde Gazi, Ankara, Hacettepe, Atatürk Üniversiteleri %10 ile %5 arasında bildirilmiştir.

Grubun %2.1'i Vakıf Üniversiteleri. %1.1'i ise dış ülkelerden mezun olduğunu belirtmiştir. Grubun %2.1'i de bu soruyu yanıtsız bırakmıştır (Tablo 3).

Tablo 3: Dişhekimlerinin Mezun Olduğu Üniversiteye Göre Dağılımı (n=621)

Mezun Olduğu Üniversite	n	%
İstanbul Üniversitesi	133	21.4
Ege Üniversitesi	105	16.9
Marmara Üniversitesi	71	11.4
Gazi Üniversitesi	60	9.7
Ankara Üniversitesi	54	8.7
Hacettepe Üniversitesi	40	6.4
Atatürk Üniversitesi	36	5.8
Selçuk Üniversitesi	19	3.1
Dicle Üniversitesi	18	2.9
Vakıf Üniversitesi (Yeditepe. Başkent. Fatih)	13	2.1
19 Mayıs Üniversitesi	12	1.9
Çukurova Üniversitesi	11	1.8
Erciyes Üniversitesi	8	1.3
Dış Ülke Üniversitesi (Azerbaycan. Bulgaristan. Yunanistan. Mısır)	7	1.1
İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi	5	0.8
Cumhuriyet Üniversitesi	4	0.6
Süleyman Demirel Üniversitesi	4	0.6
Karadeniz Teknik Üniversitesi	3	0.5
9 Eylül Üniversitesi	1	0.2
Adnan Menderes Üniversitesi	1	0.2
Balıkesir Üniversite	1	0.2
Mustafa Kemal Üniversitesi	1	0.2
Pamukkale Üniversitesi	1	0.2
Cevapsız	13	2.1
Toplam	621	100.0

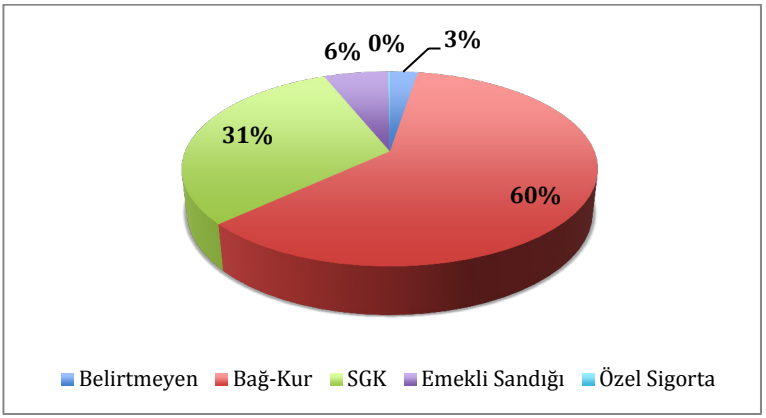
Tablo 4, araştırmaya katılan dişhekimlerinin çeşitli sosyal güvenli ve iş dışında gelire sahip olma durumlarını özetlemektedir. Sosyal güvence konusunda görüş belirtmeyen dişhekimi oranı %2.6 bulunmuştur. **Tüm dişhekimlerinin %60.5'i Bağ-Kur'lu olup, %30.8'i SSK'ya, %6'sı Emekli Sandığına bağlıdır.** Bir kişinin (%0.2) özel sigortası bulunmaktadır.

İşi dışında başka bir geliri olan dişhekimleri grubun %19.6'sını oluşturmaktadır.

Tablo 4: Dişhekimlerinin Sosyal Güvence ve İş Dışında Gelire Sahip Olma Durumu (n=621)

Sosyo-Ekonomik Özellikler	n	%
Sosyal Güvence		
Sosyal Güvence Belirtmeyen	16	2.6
Bağ-Kur	376	60.5
SGK	191	30.8
Emekli Sandığı	37	6.0
Özel Sigorta	1	0.2
Toplam	621	100.0
İşi Dışında Gelir		
Var	122	19.6
Yok	472	76.0
Görüş belirtmeyen	27	4.3
Toplam	621	100.0

Grafik 2: Dişhekimlerinin Sosyal Güvence Durumu

Halen evli olan dişhekimlerinin eşlerinin öğrenim durumları incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun (%82.1) üniversite mezunu olduğu görülmüştür. **Dişhekimlerinin %22.8'inin eşlerinin de dişhekimi olduğu** dikkat çekicidir. Diğer eşlerin %17.3'ü ev kadını, %10'u öğretmen, %8.1 mühendis, %7.2'si hekim ve daha az oranlarda da diğer mesleklerdir.

Tablo 5: Evli Olan Dişhekimlerinin **Eşlerinin** Öğrenim Durumu ve Meslekleri (n=469)

	n	%
Eşinin Öğrenim Durumu		
İlköğretim	8	1.7
Lise	54	11.5
Üniversite	385	82.1
Cevapsız	22	4.7
Toplam	469	100.0
Eşinin Mesleği		
Dişhekimi	107	22.8
Ev kadını	81	17.3
Öğretmen	47	10.0
Mühendis	38	8.1
Hekim	33	7.0
Serbest	29	6.2
Diğer sağlık mesleği	27	5.8
Emekli	15	3.2
Hukukçu	13	2.8
Memur	13	2.8
Akademisyen	4	0.9
Asker, polis, kaptan	4	0.9
Eczacı	5	1.1
Diğer	27	5.8
Cevapsız	26	5.5
Toplam	469	100.0

Tablo 6'da dişhekimlerinin evleri, muayenehaneleri için kira ödeme durumları ile yazlık ve araba sahipliği konusundaki bulgular sunulmuştur.

Bu soruları cevaplayanların **%49.8'inin muayenehane için kira ödemediği, %77.5'inin oturduğu ev için kira ödemediği, %27.5'inin yazlığının olduğu, %83.6'sının kendisine ait arabası, evli olanların %54.6'sının ise eşine ait arabasının olduğu** anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Dişhekimlerinin Ev, Muayenehane ve Araba Sahibi Olma Durumu (n=621)

	n	%
Muayenehane İçin Kira		
Ödüyor	290	46.7
Ödemiyor	309	49.8
Cevapsız	22	3.5
Toplam	621	100.0
Ev İçin Kira		
Ödüyor	125	20.1
Ödemiyor	481	77.5
Cevapsız	15	2.4
Toplam	621	100.0
Yazlık Durumu		
Var	171	27.5
Yok	428	68.9
Cevapsız	22	3.5
Toplam	621	100.0
Kendisine Ait Araba		
Var	519	83.6
Yok	96	15.5
Cevapsız	6	1.0
Toplam	621	100.0
Eşine Ait Araba		
Var	256	54.6
Yok	190	40.5
Cevapsız	23	4.9
Toplam	469*	100.0

**Medeni durumu halen evli olanlara sorulmuştur. Bu nedenle n=469 olarak görülmektedir.*

Tablo 7'de dişhekimlerinin günde ve ayda hizmet verdikleri ortalama hasta sayıları ile ortalama çalışma sürelerine ilişkin bulgular sunulmuştur. **Dişhekimlerinin %60'a yakını günde 10 hasta veya daha az hasta gördüğünü bildirmiştir.** Ayda hizmet verilen ortalama hasta sayısı sorulduğunda grubun % 26.7'si 250 hasta ve daha fazlası yanıtını vermiştir.

Dişhekimlerinin günlük ortalama hasta sayısı ile aylık ortalama hasta sayısı cevaplarının birbirleri ile tutarlılık göstermemesi kazançlarının bilinmesini istememeleri nedeniyle olabilir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kişilerin aylık gelir düzeyini saptama konusunda sıkıntılar bulunmaktadır. Özellikle vergi mükellefi durumundaki serbest meslek mensuplarının bu konuda gerçekçi yanıtlar vermekten çekindiği. ya da gelirin değişken olması nedeniyle gerçek cevabı veremediği bilinmekte ve

bu saha çalışmaları sırasında toplanan bu tür verilerin kabaca bir fikir vermenin ötesinde çok ciddi değerlendirmelere alınmaması gerekmektedir. Bu değerlendirme bizim günlük ve aylık ortalama hasta sayısı verilerimiz için de geçerli olabilir.

Dişhekimlerinin günlük ortalama çalışma süresi sorgulandığında g**rubun %70.9'unun 5-9 saat arası çalıştığı** belirlenmiştir. Yine grubun %66.8'i gününün 5-9 saatini muayenehanede geçirmektedir. (Tablo 7).

Tablo 7: Dişhekimlerinin İş Yüklerine İlişkin Özellikleri (n=621)

	n	%
Günde Hizmet Verilen Hasta Sayısı		
< 5	205	33.0
5-9	173	27.9
10-14	129	20.8
15-19	45	7.2
≥ 20	53	8.5
Belirsiz/değişken	3	.5
Cevapsız	13	2.1
Toplam	621	100.0
Ayda Hizmet Verilen Hasta Sayısı		
< 30	34	5.5
30-59	44	7.1
60-89	35	5.6
90-119	78	12.6
120-149	41	6.6
150-199	78	12.6
200-249	94	15.1
≥ 250	166	26.7
Belirsiz/değişken	4	.6
Cevapsız	47	7.6
Toplam	621	100.0
Günlük Ortalama Çalışma Süresi (saat)		
< 5	100	16.1
5-9	439	70.7
≥ 10	71	11.4
Cevapsız	11	1.8
Toplam	621	100.0
Muayenehanede Geçirilen Günlük Süre		
< 5	49	7.9
5-9	415	66.8
≥ 10	136	21.9
Cevapsız	21	3.4
Toplam	621	100.0

Dişhekimlerinin günlük çalışma sürelerinin demografik özelliklere göre dağılımı Tablo 8'de görüldüğü gibidir. **Erkeklerin, genç yaş grubundakilerin ve meslekteki süreleri kısa olanların daha çok zamanlarını çalışmaya ayırdığı** görülmektedir.

Tablo 8: Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Günlük Çalışma Süreleri

	n	Günlük Çalışma Süresi		
		<5 saat %	5-9 saat %	>9 saat %
Cinsiyet				
Erkek	363	15.2	71.9	12.9
Kadın	247	18.2	72.2	9.7
Yaş Grubu				
20-29	52	15.4	71.2	13.5
30-39	187	10.2	73.3	16.6
40-49	177	14.1	75.7	10.2
50-59	76	22.4	67.1	10.5
≥60	54	27.8	64.8	7.4
Meslekteki Süresi				
0-4 Yıl	45	17.8	68.9	13.3
5-9 Yıl	92	12.0	68.5	19.6
10-19 Yıl	205	15.1	74.6	10.2
20-29 Yıl	151	15.9	75.5	8.6
≥ 30 Yıl	94	24.5	66.0	9.6
İller				
İstanbul	207	14.5	72.0	13.5
Ankara	81	6.2	90.1	3.7
İzmir	111	20.7	64.0	15.3
Konya	40	12.5	85.0	2.5
Mersin	39	2.6	87.2	10.3
Samsun	40	50.0	45.0	5.0
Trabzon	25	8.0	72.0	20.0
Kayseri	39	23.1	56.4	20.5
Yalova	28	17.9	71.4	10.7

Araştırma grubunun %77.9'u yardımcı eleman çalıştırmakta, %85.5'i randevulu çalışmakta ve %61.52i yılda 15 günden daha az tatil yapabilmektedir (Tablo 9).

Tablo 9: Dişhekimlerinin Çalışma Koşullarına İlişkin Özellikleri (n=621)

	n	%
Yardımcı Eleman Çalıştırma		
Var	484	77.9
Yok	124	20.0
Cevapsız	13	2.1
Toplam	621	100.0
Randevulu Çalışma Durumu		
Randevulu çalışan	531	85.5
Randevusuz çalışan	24	3.9
Bazen randevulu çalışan	13	2.1
Cevapsız	53	8.5
Toplam	621	100.0
Yıllık Yaptığı Tatil (gün)		
<15	382	61.5
15-29	97	15.6
≥ 30	105	16.9
Tatil yapmayan	11	1.8
Görüş bildirmeyen	26	4.2
Toplam	621	100.0

Tablo 10: İllere ve Cinsiyete Göre Yardımcı Eleman Çalıştırma Durumu

	Yardımcı Eleman Çalıştıran (%)
İller	
İstanbul	69.7
Ankara	86.7
İzmir	76.6
Konya	75.0
Mersin	95.0
Samsun	95.0
Trabzon	84.0
Kayseri	97.5
Yalova	79.3
Cinsiyet	
Erkek	77.8
Kadın	82.3

Dişhekimlerinin çocukları için kendi mesleklerini isteme durumu sorulduğunda grubun neredeyse **yarıya yakını (%47.8) isterim,** diğer yarısı (%45.7) da istemem yanıtını vermiştir. Bu soruyu grubun %6.4'ü cevapsız bırakmıştır.

Almış olduğu dişhekimliği eğitimini yeterli bulan dişhekimleri %72.8 iken grubun %23.5'i eğitimini yetersiz bulduğunu ifade etmiştir. Yanıtsız kalanların oranı %1.1 iken grubun %2.6'sı bu konuda görüş belirtmemiştir.

Dişhekimliği eğitimi sırasında aldığı genel sağlık eğitimini yeterli bulan dişhekimleri %43.3 iken grubun geri kalanı (%50.2) genel sağlık eğitimini yetersiz bulduğunu ifade etmiştir. Yanıtsız kalanların oranı %1.1 iken bu konuda fikir sahibi olmayanların oranı %5.3'tür (Tablo 11).

Tablo 11: Dişhekimlerinin Çocuklarının Dişhekimi Olma ve Aldıkları Eğitimi Yeterli Bulma Konusundaki Görüşleri (n=621)

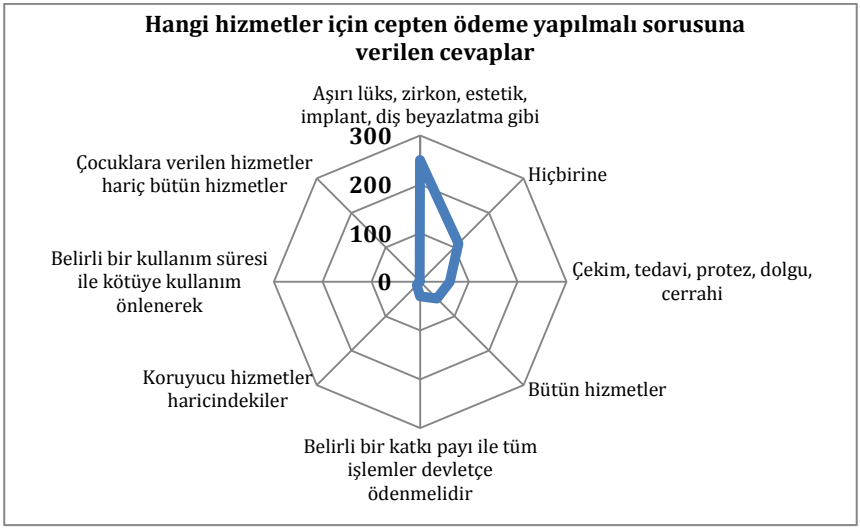
	n	%
Çocuğunun Dişhekimi Olmasını İsteme Durumu:		
Evet	297	47.8
Hayır	284	45.7
Cevapsız	40	6.4
Toplam	621	100.0
Almış Olduğu Dişhekimliği Eğitimini Yeterli Bulma :		
Evet	452	72.8
Hayır	146	23.5
"Fikrim yok" diyenler	16	2.6
Cevapsız	7	1.1
Toplam	621	100.0
Genel Sağlık Eğitimin Yeterli Bulma:		
Yeterli	269	43.3
Yetersiz	312	50.2
"Fikrim yok" diyenler	33	5.3
Cevapsız	7	1.1
Toplam	621	100.0

Dişhekimlerinin cepten ödeme yapılması gereken hizmetlere ilişkin görüşleri Tablo 12 ve Grafik 3'te sunulmuştur. **Aşırı lüks uygulamalara, zirkon, estetik, implant, diş beyazlatma, gibi uygulamalara cepten ödemeyi uygun bulanların oranı %40.3'tür**. **Araştırma grubunun %17.9'u hiçbir hizmet için cepten ödeme yapılmasını uygun bulmaz iken, %7.9'u bütün hizmetler için cepten ödemeyi uygun bulmaktadır.**

Tablo 12: Dişhekimlerinin *"Hangi Hizmetler İçin Hastalar Cepten Ödeme Yapmalıdır"* Sorusuna Verdikleri Cevaplar (n=621)

Cepten Ödeme Yapılabilecek Hizmetler	n	%
Aşırı lüks, zirkon, estetik, implant, diş beyazlatma gibi	250	40.3
Hiçbirini	111	17.9
Çekim, tedavi, protez, dolgu, cerrahi	61	9.8
Bütün hizmetler	49	7.9
Belirli bir katkı payı ile tüm işlemler devletçe ödenmelidir	30	4.8
Koruyucu hizmetler haricindekiler	10	1.6
Belirli bir kullanım süresi ile kötüye kullanım önlenerek	2	0.3
Çocuklara verilen hizmetler hariç bütün hizmetler	1	0.2
Diğer	18	2.9
Cevapsız	89	14.3
Total	621	100.0

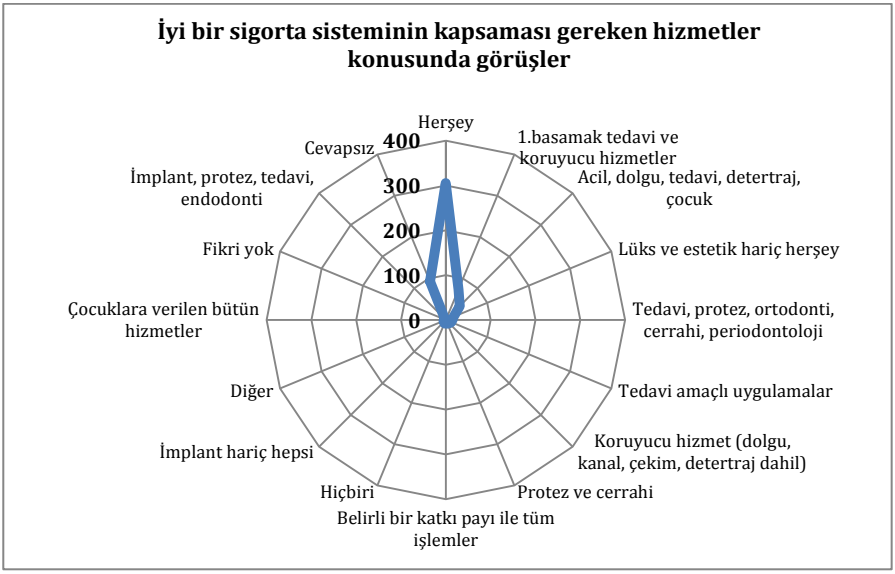
Grafik 3: Cepten Ödeme İçin Uygun Bulunan Hizmetlere İlişkin Görüşler

Tablo 13: *Dişhekimlerinin "İyi Bir Sağlık Sigorta Sistemi Hangi Ağız-Diş Sağlığı Hizmetlerini Kapsamalıdır"* Sorusuna Verdikleri Cevaplar (n=621)

İyi Bir Sigorta Sisteminin Kapsamına İlişkin Görüşler	n	%
Hepsini	305	49.1
1.basamak, genel tedavi ve koruyucu hizmetleri	74	11.9
Acil, dolgu, tedavi, detertraj, çocuk	44	7.1
Lüks ve estetik hariç her şey	19	3.1
Tedavi, protez, ortodonti, cerrahi, periodontoloji	15	2.4
Tedavi amaçlı uygulamalar	13	2.1
Koruyucu hizmetler (dolgu, kanal, çekim, detertraj dahil)	11	1.8
Protez ve cerrahi	9	1.4
Belirli bir katkı payı ile tüm işlemler	8	1.3
Hiçbiri	8	1.3
İmplant hariç hepsi	6	1.0
Diğer	6	1.0
Çocuklara verilen bütün hizmetler	4	0.6
Fikri yok	4	0.6
İmplant, protez, tedavi, endodonti	2	0.3
Cevapsız	93	15.0
Toplam	621	100.0

Grafik 4: İyi Bir Sigorta Sisteminin Kapsaması Gereken Hizmetlere İlişkin Görüşler

Dişhekimlerinin çalışma süresinin ne kadarını hangi işleme ayırdığına ilişkin sıklık dağılımları Tablo 14'da özetlenmiştir. Tabloda görülmediği halde 8 ayrı ankette vaktinin %100'nü ortodontiye ayırdığını bildiren hekimler olmuştur.

Tablo 14: Dişhekimlerinin Çalışma Süresinin Ne Kadarını Hangi İşleme Ayırdığına İlişkin Sıklık Dağılımları (n=621)

İşlem	Ayırdığı Süre (%)	n	%
Dolgu	≤ 10	87	14.0
	11 - 20	148	23.8
	21 - 30	143	23.0
	31- 40	55	8.9
	41- 50	45	7.2
	51- 80	73	11.8
	≥ 80	4	0.6
	Cevapsız	66	10.6
	Toplam	621	100.0
Kanal	≤10	147	23.7
	11-20	161	25.9
	21-30	97	15.6
	31-40	41	6.6
	41-50	44	7.1
	51-80	43	6.9
	≥ 80	4	0.6
	Cevapsız	84	13.5
	Toplam	621	100.0
Lamina	≤10	387	62.3
	11-20	19	3.1
	21-30	26	4.2
	31-40	4	0.6
	41-50	2	0.3
	51-80	4	0.6
	≥ 80	2	0.3
	Cevapsız	177	28.5
	Toplam	621	100.0
Inley-Onley	≤10	396	63.8
	11-20	23	3.7
	21-30	10	1.6
	31-40	1	0.2
	41-50	-	-
	51-80	-	-
	≥ 80	2	0.3
	Cevapsız	189	30.4
	Toplam	621	100.0

İşlem	Ayırdığı Süre (%)	n	%
Protetik İşlemler	≤10	150	24.2
	11-20	136	21.9
	21-30	110	17.7
	31-40	52	8.4
	41-50	43	6.9
	51-80	19	3.1
	≥ 80	9	1.4
	Cevapsız	102	16.4
	Toplam	621	100.0
Hasta Motivasyonu	≤10	306	49.3
	11-20	60	9.7
	21-30	30	4.8
	31-40	21	3.4
	41-50	27	4.3
	51-80	29	4.7
	≥ 80	32	5.2
	Cevapsız	116	18.7
	Toplam	621	100.0
Cerrahi	≤10	207	33.3
	11-20	153	24.6
	21-30	90	14.5
	31-40	29	4.7
	41-50	20	3.2
	51-80	21	3.4
	≥ 80	8	1.3
	Cevapsız	93	15.0
	Toplam	621	100.0
Proflaksi	≤10	332	53.5
	11-20	31	5.0
	21-30	15	2.4
	31-40	18	2.9
	41-50	19	3.1
	51-80	10	1.6
	≥ 80	21	3.4
	Cevapsız	175	28.2
	Toplam	621	100.0
Flor Uygulaması	≤10	379	61.0
	11-20	24	3.9
	21-30	10	1.6
	31-40	2	0.3
	41-50	5	0.8
	51-80	3	0.5
	≥ 80	1	0.2
	Cevapsız	197	31.7
	Toplam	621	100.0

	Ayırdığı Süre (%)	n	%
Sealant	≤10	363	58.5
	11-20	18	2.9
	21-30	-	-
	31-40	6	1.0
	41-50	4	0.6
	51-80	3	0.5
	≥ 80	2	0.3
	Cevapsız	225	36.2
	Toplam	621	100.0

Tablo 14'te en çok zaman ayrılan işlerin sırasıyla dolgu, protetik işlemler, kanal tedavisi ve cerrahi işlemler olduğu görülmektedir. İnley-onley, lamina, sealant ve flor uygulaması ise en az zaman ayrılan işlemler olarak dikkati çekmektedir.

Tablo 15'te restoratif tedavi işlemleri sırasında kullanılan materyallerin kullanma sıklığı açısından önceliklendirilmesi verilmiştir. Burada da ilk sıralarda kompozit, seramik, cam iyomer ve amalgamı yer aldığı görülmektedir.

Tablo 15: Restoratif Tedavi İşlemleri Sırasında Dişhekimlerinin Materyalleri Kullanma Sıklığı Açısından Önceliklendirmesi

Öncelik Sırası		n	%
1.sırada	Kompozit	403	64.2
	Seramik	106	16.9
	Amalgam	83	13.2
	Cam iyomer	36	5.7
	Toplam Cevap	628	100.0
2.sırada	Seramik	206	38.2
	Kompozit	132	24.5
	Cam iyomer	118	21.9
	Amalgam	83	15.4
	Toplam Cevap	539	100.0
3.sırada	Cam iyomer	239	50.5
	Seramik	131	27.7
	Amalgam	76	16.1
	Kompozit	27	5.7
	Toplam Cevap	473	100.0
4.sırada	Amalgam	179	50.6
	Cam iyomer	99	28.0
	Seramik	67	18.9
	Kompozit	9	2.5
	Toplam Cevap	354	100.0

Tablo 16: Dişhekimlerinin Sürekli Eğitim İçin Tercih Ettikleri Yönteme Göre Dağılımları (n=621)

Sürekli Eğitim İçin Tercih Edilen Yöntem	n	%
TDB Dergisi	333	53.6
Uluslararası yayınlar	79	12.7
Kongreler	82	13.2
Kurslar	36	5.8
İnternet	56	9.0
Diğer	14	2.3
Cevapsız	21	3.4
Toplam	621	100.0

Dişhekimlerinin Mesleki Doyumlarına İlişkin Bulgular:

Araştırmaya katılan dişhekimlerinin mesleki doyumları anket formunda yer alan ölçek kullanılarak puanlandırılmıştır. Ölçeğe göre en düşük puan 16 (tam iş doyumsuzluğu), en yüksek puan 80 (tam iş doyumu) olabilmektedir. İş doyumunu ölçen 16 sorunun tümünü yanıtlayan 547 dişhekimi için hesaplanan mesleki doyum puanı ortalaması 65.15 ± 7.34'dür. Bu ortalama nötr doyum düzeyinin üzerinde olumlu bir durumu ifade etmektedir. Dişhekimlerinin demografik özelliklerine göre mesleki doyum puan ortalamaları Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17: Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları

Demografik Özellikler	*n**	Mesleki Doyum Puanı Ortalama ± Standart sapma
Cinsiyet		
Erkek	320	65.35 ± 7.14
Kadın	227	64.87 ± 7.62
		p>0.05
Yaş Grubu		
20-29	53	65.66 ± 6.96
30-39	171	64.85 ± 7.62
40-49	153	64.91 ± 7.77
50-59	63	64.76 ± 6.81
≥60	50	66.04 ± 6.82
		p>0.05
Medeni Durum		
Bekar	105	64.23 ± 7.59
Evli	411	65.47 ± 7.28
Dul-Boşanmış-Ayrı	26	63.92 ± 7.60
		p>0.05
Meslekteki Süresi		
0-4 yıl	44	65.70 ± 6.36
5-9 yıl	83	66.16 ± 6.70
10-19 yıl	185	64.82 ± 7.87
20-29 yıl	128	64.85 ± 7.72
≥30 yıl	85	65.29 ± 7.20
		p>0.05
Çocuk Sayısı		
0	144	64.41 ± 8.02
1	165	64.95 ± 7.54
2	172	65.26 ± 6.98
≥ 3	66	67.00 ± 5.87

***(*)** Sorulardan herhangi birisine cevap verilmemesi halinde o kişi değerlendirme dışı kaldığından toplamlar 621'den farklı çıkmaktadır.*

Tablo 17'de görüldüğü gibi, erkeklerin mesleki doyum puan ortalaması kadınlardan bir miktar yüksek olmakla birlikte aradaki fark istatistiksel olarak önemli bulunmamıştır. Genç yaştaki dişhekimleri ile 60 yaşın üzerindekilerde ve evlilerde mesleki puan ortalaması diğerlerinden bir miktar yüksek bulunmuş olsa da bu değişkenler açısından da mesleki doyum puanı önemli şekilde farklılık göstermemektedir. Mesleki doyum puan ortalamasının meslekte geçen süre ve sahip olunan çocuk sayısına göre de anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır.

Dişhekimlerinin sosyal güvenlik durumu ve meslekleri dışında geliri olup olmamasına göre mesleki doyum puan ortalamaları Tablo 18'de sunulmuştur. Tablodan da görüldüğü gibi özel sigortası olan bir kişinin puanı 80 olup, bu dikkate alınmadığında emekli sandığına bağlı dişhekimleri ile sosyal güvence belirtmeyenlerin mesleki doyum puanı ortalamalarının Bağ-Kur ve SGK'lılardan daha düşük olduğu, öte yandan mesleği dışında başka geliri olan dişhekimlerinin puan ortalamasının da olmayanlardan önemli şekilde yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 18: Dişhekimlerinin Sosyo-Ekonomik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları

Sosyo-Ekonomik Özellikler	Mesleki Doyum Puanı	
	n	Ortalama
Sosyal güvenlik durumu:		
Sosyal Güvence Belirtmeyen	12	61.50 ± 6.69
Emekli Sandığı	34	61.20 ± 10.47
SGK	171	64.73 ± 7.46
Bağ-Kur	329	65.86 ± 6.70
Özel Sigorta	1	80.00 ± 0.00
Toplam	547	65.15 ± 7.34
		p<0.05
İşi dışında geliri		
Var	110	66.76 ± 6.46
Yok	417	64.90 ± 7.28
Toplam	527	65.29 ± 7.15
		p=0.015

Tablo 19'da dişhekimlerinin iş yüklerine ve yıllık tatil sürelerine göre mesleki doyum puanı ortalamaları verilmiştir. Günlük hasta sayısı on beşin üzerinde olan dişhekimlerinde mesleki doyum puanının azaldığı, yirminin üzerinde hasta görenlerde ise önemli şekilde doyum azalması olduğu görülmektedir. Bu ilişkiyi neden sonuç ilişkisi olarak yorumlamak doğru olmamakla birlikte hasta en azından bizim araştırma grubumuzdaki

dişhekimleri arasında hasta sayısı fazla olanların mesleki doyumunun ciddi şekilde az olduğunu söylemek mümkündür.

Dişhekimlerinin mesleki doyum puan ortalamalarının günlük ortalama çalışma sürelerine göre farklılık göstermediği; hiç tatil yapmadığını söyleyenlerde puan ortalaması düşük olmakla birlikte mesleki doyumun tatil süresine göre de önemli bir farklılık göstermediği saptanmıştır.

Tablo 19: Dişhekimlerinin İş Yüklerine Göre Mesleki Doyum Puanları

	Mesleki Doyum Puanı	
	n	Ortalama
Günde Hizmet Verilen Hasta sayısı:		
< 5	183	64.91 ± 6.95
5-9	156	66.45 ± 6.04
10-14	112	66.60 ± 7.33
15-19	36	63.75 ± 5.28
≥ 20	47	59.85 ± 10.97
Toplam	534	65.20 ± 7.35
		p<0.05
Ayda Hizmet Verilen Hasta sayısı:		
< 30	27	64.48 ± 7.38
30-59	38	63.18 ± 7.00
60-89	31	63.77 ± 7.44
90-119	75	65.34 ± 5.62
120-149	38	66.71 ± 6.86
150-199	73	66.26 ± 5.70
200-249	83	67.48 ± 6.57
≥ 250	144	63.66 ± 9.15
Toplam	509	65.16 ± 7.42
		p>0.05
Günlük ortalama çalışma saati:		
< 5	89	65.19 ± 6.82
5-9	388	65.19 ± 7.57
≥ 10	62	65.16 ± 6.24
Toplam	539	65.18 ± 7.29
		p>0.05
Yıllık yaptığı tatil (gün):		
<15	340	65.25 ± 7.19
15-29	84	64.84 ± 6.60
≥ 30	95	65.65 ± 7.93
Tatil yapmayan	10	60.30 ± 11.27
Toplam	529	65.17 ± 7.34
		p>0.05

Tablo 20'de dişhekimlerinin çocuklarının da dişhekimi olmasının isteme durumları ile aldıkları dişhekimliği eğitimini yeterli bulup bulmama durumlarına göre mesleki doyum puan ortalamaları görülmektedir.

Çocuğunun dişhekimi olmasını isteyenlerin mesleki doyum puanı istemeyenlerden önemli şekilde yüksek çıkmış olup bu anlaşılabilir bir durumdur. Mesleki doyum puanı dişhekimliği eğitimini yeterli bulanlarda yüksek çıkmış olup, eğitimi yeterli bulanlar ile görüş belirtmeyenler arasında önemli farklılık olduğu saptanmıştır.

Tablo 20: Dişhekimlerinin Çocuklarının Dişhekimi Olmasını İsteme ve Aldıkları Eğitimi Yeterli Bulma Durumuna Göre Mesleki Doyum Puanları

	Mesleki Doyum Puanı	
	n	Ortalama
Çocuğunun dişhekimi olmasını isteme durumu:		
Evet	265	66.97 ± 6.62
Hayır	248	63.16 ± 7.67
Toplam	513	65.13 ± 7.43
		p<0.001
Almış olduğu diş hekimliği Eğitimini yeterli bulma :		
Evet	403	65.53 ± 7.22
Hayır	124	64.40 ± 7.72
Görüş belirtmeyen	15	60.60 ± 6.20
Toplam	542	65.14 ± 7.35
		p=0.017

Araştırmaya katılan dişhekimlerinin %59.1'i SGK'nın hizmet alımının mevcut SUT fiyatları ile özel sektöre açılmasının uygun olacağını düşünmektedir. Ancak, gene bu grubun %51.8'i bu fiyatları yetersiz bulduğunu da belirtmektedir. SGK'nın özele açılmasını isteyenlerin %25.6'sına göre mevcut SUT fiyatları yeterlidir. Bu konuya ilişkin bulgular Tablo 21 ve 22'de verilmiştir.

Tablo 23'te, sarf malzemesi + yılda 2 kez uygulama bedeli 14 TL ile 0-12 yaş grup çocuklarda flor lakı uygulama programına katılmak isteme durumuna ilişkin görüşler görülmektedir. Dişhekimlerinin %38.0'i bu programa katılmayı arzu etmektedir.

Tablo 21: SGK'nın Hizmet Alımının SUT Fiyatları İle Özele Açılmasını İsteme Durumu (n=621)

	n	%
Evet	367	59.1
Hayır	173	27.9
Cevapsız	81	13.0
Toplam	621	100.0

Tablo 22: SUT Fiyatlarının Yeterliliği Konusunda Görüşleri

	n	%
Yeterli	94	25.6
Yetersiz	190	51.8
Fikri yok	83	22.6
Toplam	367	100.0

Tablo 23: Sarf Malzeme + Yılda 2 Kez Uygulama Bedeli 14 TL İle 0-12 Yaş Grup Çocuklarda Flor Lakı Uygulama Programına Katılmak İsteme Durumu

	n	%
Evet	236	38.0
Hayır	309	49.8
Cevapsız	76	12.2
Toplam	621	100.0

SONUÇLAR VE 2000 YILI ARAŞTIRMASI BULGULARI İLE KARŞILAŞTIRMA

Dokuz ilde, muayenehanelerinde görüşülen ve anketleri tutarlı bulunarak değerlendirmeye alınan 2000 yılında **toplam 860**, 2015 yılında **toplam 621** dişhekimine ilişkin önemli bulgular karşılaştırmalı olarak aşağıda sıralanmıştır.

Demografik ve Sosyo-Ekonomik Özellikler:

2000 ve 2015 yıllarında yapılan çalışmanın araştırma grubundaki dişhekimlerinin demografik ve sosyo-ekonomik özelliklerine göre dağılımı sırasıyla Tablo 24 ve 25'te görüldüğü gibidir.

Erkek dişhekimi oranı 2000 yılında %63.8 2015 yılında %59,4 olup kadınlardan (2000 %36.2, 2015 %40,6) daha fazladır. Her iki zaman diliminde araştırma grubunun yarıdan fazlası 30-49 yaş grubundadır.

2000 yılında Dişhekimlerinin %73.7'si evli, %22.3'ü bekardır. 2015 yılında bu oranlar %75,5'i evli, %18,5'i bekardır. Dul, boşanmış ya da ayrı yaşayan oranı 2000 yılında %4 iken 2015 yılında %5,2 olup bu dağılım toplum geneli ile uyumlu bir dağılım olarak değerlendirilmiştir.

Araştırma grubundaki dişhekimlerinin 2000 yılında %35.3'ü; 2015 yılında ise %32,7'si 10-19 yıllık mesleki geçmişe sahiptir. Dişhekimleri arasında üçten fazla çocuğa sahip olan kişi oranı 2000 yılında %7.1 iken 2015'de bu oran %8,6'dır; dişhekimlerinin aile planlaması konusunda toplum geneline göre daha iyi olduğu dikkati çekmektedir.

2015 yılında araştırmaya katılan dişhekimlerinin %15.4'ünün, 2000 yılındakilerin ise %17.4'ünün uzmanlığı bulunmaktadır.

2000 yılı araştırma grubunun daha genç bir yaş profiline sahip olması dışında her iki dönemin araştırma gruplarının demografik açıdan benzer olduğu görülmektedir.

2000 yılında sosyal güvence konusunda görüş belirtmeyen dişhekimi oranı %4.8 2015 yılında ise %2,6'dir. 2000 yılında tüm dişhekimlerinin %54.1'i, 2015 yılında ise %50,5'i Bağ-Kur'lu olup; 2000 yılında %19.5'i, 2015 yılında ise %6'sı emekli sandığına; 2000 yılında %10.5'i, 2015 yılında %30,8'i SSK'ya bağlı çalışmaktadır.

Özel sigortalı dişhekimi oranı 2000 yılında %4.4 iken, 2015 yılı grubunda bu oran %0,2 bulunmuştur.

İş dışında başka bir geliri olan dişhekimleri 2000 yılında grubun %19,9'unu 2015 yılında 19,6'sını oluşturmaktadır (Tablo 25).

Sosyal güvence ve iş dışında başka gelire sahip olma açısından 2000 yılı ile 2015 yılı bulguları arasında dikkati çeken önemli bir farklılık bulunmamaktadır.

Tablo 24: Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Cinsiyet				
Erkek	549	63,8	369	59,4
Kadın	311	36,2	252	40,6
Toplam	860	100,0	621	100,0
Yaş Grubu (yıl)				
20-29	148	17,2	55	8,9
30-39	321	37,3	191	30,8
40-49	228	26,5	179	28,8
50-59	140	16,3	76	12,2
≥60	23	2,7	56	9,0
Cevapsız	0	0,0	64	10,3
Toplam	860	100,0	621	100,0
Medeni Durum				
Bekar	192	22,3	115	18,5
Evli	634	73,7	469	75,5
Dul-Boşanmış-Ayrı	34	4,0	32	5,2
Cevapsız	0	0,0	5	0,8
Toplam	860	100,0	621	100,0
Çocuk Sayısı				
Yok	285	33,1	154	24,8
1 tane	245	28,5	192	30,9
2 tane	269	31,3	198	31,9
≥3 tane	61	7,1	54	8,6
Cevapsız	0	0,0	23	3,7
Toplam	860	100,0	621	100,0
Uzmanlık Durumu				
Uzman	150	17.4	95	15.3
Uzman değil	710	82.6	448	72.1
Cevapsız	0	0	78	12.6
Toplam	860	100.0	621	100,0
Mesleği Uygulama Süresi				
0-4 yıl	127	14,8	47	7,6
5-9 yıl	158	18,4	93	15,0
10-19 yıl	304	35,3	208	33,5
20-29 yıl	223	25,9	153	24,6
≥30 yıl	48	5,6	96	15,5
Cevapsız	0	0,0	24	3,9
Toplam	860	100,0	621	100,0

Tablo 25: Dişhekimlerinin Sosyo-Ekonomik Özelliklerine Göre Dağılımı

SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLER	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Sosyal güvenlik durumu				
Sosyal Güvence Belirtmeyen	41	4,8	16	2,6
Bağ-Kur	465	54,1	376	60,5
S.S.K.	90	10,5	191	30,8
Emekli Sandığı	169	19,7	37	6,0
Özel Sigorta	38	4,4	1	0.2
Diğer	57	6,6	0	0.0
Toplam	860	100,0	621	100,0
İşi dışında geliri				
Var	171	19,9	122	19,6
Yok	612	71,2	472	76,0
Görüş belirtmeyen	77	9,0	27	4,3
Toplam	860	100,0	621	100,0

Dişhekimlerinin ev, muayenehane ve araba sahibi olma durumu karşılaştırmalı olarak Tablo 26'da görüldüğü gibidir.

Muayenehanesi için kira ödeyen dişhekimi yüzdesi 2000 yılında %56,9 iken bu oran 2015'te %46,7'ye düşmüştür. Benzer şekilde, 2000 yılında grubun %27,8'i ev için kira öderken 2015'te bu oran %20,1'e inmiştir.

2000 yılında grubun %26,4'ünün 2015 'te ise grubun %27,5'inin yazlığı; 2000 yılında grubun %70,3'ünün 2015'te ise %83,6'sının kendisine ait arabası mevcuttur. 2000 yılında eşine ait arabasının olduğunu bildiren dişhekimi oranı grubun %29,2'i iken 2015'de bu oran %41,2'ye çıkmıştır.

Bu soruların dolaylı olarak da olsa ekonomik durumunu yansıttığı düşünülecek olursa **dişhekimlerinin son 15 yıl içinde ekonomik durumlarının iyileştiği söylenebilir.**

Tablo 26: Dişhekimlerinin Ev, Muayenehane ve Araba Sahibi Olma Durumu

	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Muayenehane İçin Kira:				
Ödüyor	489	56,9	290	46,7
Ödemiyor	350	40,7	309	49,8
Cevapsız	21	2,4	22	3,5
Toplam	860	100,0	621	100,0
Ev İçin Kira:				
Ödüyor	239	27,8	125	20,1
Ödemiyor	609	70,8	481	77,5
Cevapsız	12	1,4	15	2,4
Toplam	860	100,0	621	100,0
Yazlık Durumu:				
Var	227	26,4	171	27,5
Yok	616	71,6	428	68,9
Cevapsız	17	2,0	22	3,5
Toplam	860	100,0	621	100,0
Kendisine Ait Araba:				
Var	605	70,3	519	83,6
Yok	244	28,4	96	15,5
Cevapsız	11	1,3	6	1,0
Toplam	860	100,0	621	100,0
Eşine Ait Araba:				
Var	250	29,1	256	41,2
Yok	403	46,9	190	30,6
Cevapsız	207	24,1	175	28,2
Toplam	860	100,0	621	100,0

Çalışma Koşulları ve İşyüküne İlişkin Özellikler:

Günde beşten az hasta gördüğünü belirten dişhekimi oranı 2000 yılında grubun %53.5'ini oluşturmakta iken, aynı oran 2015 yılında ise %33 bulunmuştur. Bununla uyumlu olarak ayda bakılan hasta sayısının da 2000 yılında 2015 yılına kıyasla daha az bildirildiği görülmektedir.

Dişhekimlerinin günlük ortalama çalışma saatleri incelendiğinde ise 2000 yılında grubun %60,8'i; 2015'te ise grubun %70,4'ü 5-9 saat çalıştığını söylemiştir.

2015 yılında günlük ortalama çalışma saatinin daha az olduğu, ancak, hizmet verilen hasta sayısının önemli şekilde daha fazla olduğu dikkati çekmektedir.

Tablo 27: Dişhekimlerinin İşyüklerine İlişkin Özellikleri

	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Günde Hizmet Verilen Hasta Sayısı				
< 5	460	53,5	205	33,0
5-9	178	20,7	173	27,9
10-14	134	15,6	129	20,8
15-19	38	4,4	45	7,2
≥ 20	50	5,8	53	8,5
Belirsiz/değişken	0	0,0	3	,5
Cevapsız	0	0,0	13	2,1
Toplam	860	100,0	621	100,0
Ayda Hizmet Verilen Hasta Sayısı				
< 30	270	31,4	34	5,5
30-59	126	14,7	44	7,1
60-89	81	9,4	35	5,6
90-119	114	13,3	78	12,6
120-149	67	7,8	41	6,6
150-199	46	5,3	78	12,6
200-249	69	8,0	94	15,1
≥ 250	87	10,1	166	26,7
Belirsiz/değişken	0	0,0	4	,6
Cevapsız	0	0,0	47	7,6
Toplam	860	100.0	621	100,0
Günlük Ortalama Çalışma Saati				
< 5	151	17.6	100	16,1
5-9	523	60.8	439	70,7
≥ 10	186	21.6	71	11,4
Cevapsız	0	0,0	11	1,8
Toplam	860	100.0	621	100,0

Araştırma grubunun çalışma koşullarına ilişkin bazı özellikler Tablo 28'de sunulmuştur. Gerek 2000 gerekse de 2015 yıllarında yapılan araştırmalarda grubun çoğunluğunun yardımcı eleman çalıştırdığı, yardımcı eleman çalıştıranların oranının 2000'de %60,2 iken 2015'de %77,9'a yükseldiği görülmektedir.

Araştırma grubunun %85,5'i 2015 yılında randevulu çalışmakta ve %61,5'i yılda 15 günden daha az tatil yapabilmektedir.

Randevulu çalışma oranının 2015 yılında artmış olduğu anlaşılmaktadır. Dişhekimlerinin yıllık yaptığı tatil süresi incelendiğinde **2015 yılında yapılan tatil sürelerinin 2000 yılından daha kısa olduğu görülmüştür**, ki bu sonuç iş yüklerine ilişkin bulgularla uyumlu bir sonuçtur.

Tablo 28: Dişhekimlerinin Çalışma Koşullarına İlişkin Özellikleri

	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Yardımcı Eleman Çalıştırma				
Var	518	60,2	484	77,9
Yok	342	39,8	124	20,0
Cevapsız	0	0,0	13	2,1
Toplam	860	100,0	621	100,0
Randevulu Çalışma Durumu				
Randevulu çalışan	583	67,8	531	85,5
Randevusuz çalışan	95	11,0	24	3,9
Bazen randevulu çalışan	99	11,5	13	2,1
"Olmuyor"	42	4,9	0	0,0
Saat başı 1 hasta alan	6	0,7	0	00
Cevapsız	35	4,1	53	8,5
Toplam	860	100,0	621	100,0
Yıllık Yaptığı Tatil (gün):				
<15	449	52,2	382	61,5
15-29	193	22,4	97	15,6
≥ 30	172	20,0	105	16,9
Tatil yapmayan	18	2,1	11	1,8
Görüş bildirmeyen	28	3,3	26	4,2
Toplam	860	100,0	621	100,0

Dişhekimlerinin **çocukları için kendi mesleklerini isteme durumu sorulduğunda 2000 yılında grubun %34,2'si, 2015'te grubun neredeyse yarıya yakını (%47,8) olumlu cevap vermiştir.**

Almış olduğu dişhekimliği eğitimini yeterli bulan dişhekimlerinin oranı 2000 yılında %53,6 iken 2015 te bu oran %72,8'e yükselmiştir. Tüm bu sonuçlar Tablo 29'da verilmiştir.

Tablo 29: Dişhekimlerinin Çocuklarının da Dişhekimi Olması ve Aldıkları Eğitimin Yeterliliğine İlişkin Görüşleri

GÖRÜŞLER	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Çocuğunun Dişhekimi Olmasını İsteme Durumu:				
Evet	294	34,2	297	47,8
Hayır	441	51,3	284	45,7
Zaten olmuş	13	1,5	0	0,0
Kendisine bağlı	64	7,4	0	0,0
Cevapsız	48	5,6	40	6,4
Toplam	860	100,0	621	100,0
Almış Olduğu Dişhekimliği Eğitimini Yeterli Bulma :				
Evet	461	53,6	452	72,8
Hayır	300	34,9	146	23,5
Kararsız	93	10.8	0	0,0
"Fikrim yok" diyenler ve Cevapsız	6	0.7	23	3,7
Toplam	860	100,0	621	100,0

Gerek çocuğunun da dişhekimi olmasını isteyen dişhekimi oranındaki artış, gerekse aldıkları eğitimi yeterli bulma oranındaki artışlar, **dişhekimlerinin 2015 yılındaki mesleki koşullarının 2000 yılına kıyasla daha iyi olduğu** şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 30'da "Hangi hizmetler için hastalar cepten ödeme yapmalıdır" sorusuna alınan cevapların yıllara göre dağılımı görülmektedir. 2000 yılında ilk sırada yer alan "Çekim, tedavi, protez, dolgu, cerrahi, ortodonti" gibi hizmetlere cepten ödeme yapılması hekimlerin %41.7'si tarafından uygun bulunurken, 2015 yılında dişhekimlerin %40.3'ü "Aşırı lüks, zirkon, estetik, implant, diş beyazlatma gibi" hizmetlere cepten ödemenin daha uygun olacağını belirtmiştir.

Bütün hizmetlerin cepten ödemelerle karşılanmasını uygun bulan dişhekimi 2000 yılında %16.6, 2015 yılında ise %7.9 oranındadır. Hiçbir hizmet için cepten ödemenin olmamasını uygun bulan dişhekimi oranı ise 2015 yılında %17.9, 2000 yılında ise %2.6'dır.

Cevapların tümü birlikte ele alındığında **2000 yılındaki dişhekimlerinin 2015 yılına kıyasla daha piyasacı olduğunu söylemek mümkündür.**

Tablo 30: *"Hangi hizmetler için hastalar cepten ödeme yapmalıdır"* Sorusuna Alınan Cevaplar

CEVAPLAR	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Aşırı lüks,zirkon, estetik, implant, diş beyazlatma gibi	257	29,9	250	40,3
Hiçbirini	22	2,6	111	17,9
Çekim,tedavi, protez, dolgu, cerrahi, ortodonti	359	41,7	61	9,8
Bütün hizmetler	143	16,6	49	7,9
Belirli bir katkı payı ile tüm işlemler devletçe ödenmelidir	9	1,0	30	4,8
Koruyucu hizmetler haricindekiler	0	0,0	10	1,6
Belirli bir kullanım süresi ile kötüye kullanım önlenerek	36	4,2	2	0,3
Çocuklara verilen hizmetler hariç bütün hizmetler	0	0,0	1	0,2
Diğer	34	4,0	18	2,9
Cevapsız	0	0,0	89	14,3
Toplam	860	100,0	621	100,0

"İyi bir sağlık sigorta sistemi hangi ağız-diş sağlığı hizmetlerini kapsamalıdır" sorusuna alınan cevaplar Tablo 31'de sunulmuştur. Dişhekimlerinin 2000 yılında %50.7'si, 2015 yılında ise %49.1'i iyi bir sigorta sisteminin tüm ağız-diş sağlığı hizmetlerini kapsamasını uygun görmektedir.

Tablo 31: *"İyi Bir Sağlık Sigorta Sistemi Hangi Ağız-Diş Sağlığı Hizmetlerini Kapsamalıdır"* sorusuna alınan cevaplar

CEVAPLAR	YILLAR			
	2000		2015	
	n	%	n	%
Hepsini	436	50,7	305	49,1
1.basamak, genel tedavi ve koruyucu hizmetleri	116	13,5	74	11,9
Acil, dolgu, tedavi, detertraj, çocuk	38	4,4	44	7,1
Lüks ve estetik hariç herşey	120	17,0	19	3,1
Tedavi, protez, ortodonti, cerrahi, periodontoloji	21	2,4	15	2,4
Tedavi amaçlı uygulamalar	26	3,0	13	2,1
Öncelikle koruyucu hizmet (dolgu, kanal, çekim, detertraj dahil)	4	0,5	11	1,8
Protez ve cerrahi	8	0,9	9	1,4
Belirli bir katkı payı ile tüm işlemler sigorta tarafından ödenmelidir	0	0,0	8	1,3
Hiçbiri	0	0,0	8	1,3
İmplant hariç hepsi	0	0,0	6	1,0
Diğer (Devlete hayır, özele evet, sadece acil durumlar, bakımsızlıktan kaynaklanan sorunlar hariç vb.)	17	1,9	6	1,0
Çocuklara verilen bütün hizmetler	0	0,0	4	0,6
Fikri yok	0	0,0	4	0,6
İmplant, protez ,tedavi, endodonti	0	0,0	2	0,3
Cevapsız	49	5,7	93	15,0
Toplam	860	100,0	621	100,0

Dişhekimlerinin Mesleki Doyumlarına İlişkin Karşılaştırmalar:

Mesleki doyum puan ortalaması tüm dişhekimleri için 2000 yılında 61.9 iken 2015 yılında 65.2 bulunmuştur. Puan ortalamalarının çeşitli demografik özelliklere göre karşılaştırılması Tablo 32'de görüldüğü gibidir. Her iki dönemde de benzer dağılımın olduğu, istatistiksel açıdan önemli olmasa da **doyum puanlarının erkeklerde, genç ve ileri yaşlarda, evlilerde diğer gruplara kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir**.

Tablo 32: Dişhekimlerinin Demografik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER	2000	2015
	Mesleki Doyum Puanı Ortalama	Mesleki Doyum Puanı Ortalama
Cinsiyet		
Erkek	62.2	65.3
Kadın	61.5	64.9
Yaş Grubu		
20-29	62.1	65.6
30-39	61.3	64.8
40-49	61.5	64.9
50-59	63.4	64.7
≥60	66.1	66.0
Medeni Durum		
Bekar	61.6	64.2
Evli	62.1	65.5
Dul-Boşanmış-Ayrı	60.9	63.9
Meslekteki Süresi		
0-4 yıl	61.8	65.7
5-9 yıl	62.1	66.2
10-19 yıl	60.9	64.8
20-29 yıl	62.6	64.8
≥30 yıl	65.5	65.3
Çocuk Sayısı		
0	61.7	64.4
1	61.5	64.9
2	62.9	65.3
≥ 3	61.3	67.0

Dişhekimlerinin sosyal güvenlik durumu ve meslekleri dışında geliri olup olmamasına göre mesleki doyum puan ortalamaları Tablo 33'de sunulmuştur. Tablodan da görüldüğü gibi özel sigortası olan bir kişinin puanı 80 olup, bu dikkate alınmadığında **gerek 2000, gerekse 2015 yılında emekli sandığına bağlı dişhekimleri ile sosyal güvence**

belirtmeyenlerin mesleki doyum puanı ortalamalarının Bağ-Kur ve SSK'lılardan daha düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Mesleği dışında başka geliri olan dişhekimlerinin puan ortalamasının olmayanlardan önemli şekilde yüksek olduğu saptanmıştır.

Tablo 33: Dişhekimlerinin Sosyo-Ekonomik Özelliklerine Göre Mesleki Doyum Puanları

SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLER	2000	2015
	Mesleki Doyum Puanı	Mesleki Doyum Puanı
Sosyal Güvenlik Durumu:		
Sosyal Güvence Belirtmeyen	61.7	61.5
Emekli Sandığı	60.2	61.2
SSK	61.3	64.7
Bağ-Kur	62.4	65.9
Özel Sigorta	63.4	80.0 (1 kişi)
İşi Dışında Geliri:		
Var	62.6	66.8
Yok	61.8	64.9

Tablo 34'de dişhekimlerinin iş yüklerine ve yıllık tatil sürelerine göre mesleki doyum puanı ortalamaları 2000 ve 2015 dönemi için karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Her iki dönemde de günlük hasta sayısı on beşin üzerinde olan dişhekimlerinde mesleki doyum puanının azaldığı, yirminin üzerinde hasta görenlerde ise önemli şekilde doyum azalması olduğu görülmektedir. Bu ilişkiyi neden sonuç ilişkisi olarak yorumlamak doğru olmamakla birlikte **hasta sayısı çok fazla olanların mesleki doyumunun ciddi şekilde az olduğunu söylemek mümkündür**.

Dişhekimlerinin mesleki doyum puan ortalamalarının her iki dönemde de günlük ortalama çalışma sürelerine göre farklılık göstermediği görülmüştür. Hiç tatil yapmadığını söyleyen dişhekimlerinin puan ortalaması hem 2000 hem de 2015 yılında en düşük ortalamadır.

Buna göre **günlük çalışma süresinin doyum yönünden önem taşımadığı**, ancak, t**atil yapmayanlarda mesleki doyumun yapanlara kıyasla daha düşük olduğu** söylenebilir.

Tablo 34: Dişhekimlerinin İş Yüklerine Göre Mesleki Doyum Puanları

	2000	2015
	Mesleki Doyum Puanı	**Mesleki Doyum Puanı**
Günde Hizmet Verilen Hasta Sayısı:		
< 5	61.4	64.9
5-9	64.0	66.5
10-14	62.6	66.6
15-19	60.8	63.7
≥ 20	59.3	59.8
Ayda Hizmet Verilen Hasta Sayısı:		
< 30	61.1	64.5
30-59	62.4	63.2
60-89	62.3	63.8
90-119	62.8	65.3
120-149	63.7	66.7
150-199	64.2	66.3
200-249	62.3	67.5
≥ 250	60.1	63.7
Günlük Çalışma Süresi:		
< 5 saat	61.9	65.2
5-9 saat	62.1	65.2
≥ 10 saat	61.8	65.2
Yıllık Yaptığı Tatil (gün):		
<15	61.6	65.3
15-29	62.5	64.8
≥ 30	62.5	65.6
Tatil yapmayan	60.3	60.3

Tablo 35'de dişhekimlerinin çocuklarının da dişhekimi olmasının isteme durumları ile aldıkları dişhekimliği eğitimini yeterli bulup bulmama durumlarına göre 2000 ve 2015 yılındaki mesleki doyum puan ortalamaları görülmektedir. **Her iki dönemde de çocuğunun dişhekimi olmasını isteyenlerin mesleki doyum puanı istemeyenlerden önemli şekilde yüksek** bulunmuştur. Mesleki doyum puanı **dişhekimliği eğitimini yeterli bulanlarda hem 2000 hem de 2015 yılında daha yüksektir.**

Tablo 35: Dişhekimlerinin Çocuklarının Dişhekimi Olmasını İsteme ve Aldıkları Eğitimi Yeterli Bulma Durumuna Göre Mesleki Doyum Puanları

	2000	2015
	Mesleki doyum puanı	**Mesleki doyum puanı**
Çocuğunun Dişhekimi Olmasını İsteme Durumu:		
Evet	64.6	67.0
Hayır	60.4	63.2
Almış Olduğu Dişhekimliği Eğitimini Yeterli Bulma:		
Evet	62.7	65.5
Hayır	61.2	64.4

TÜRK DİŞHEKİMLERİ BİRLİĞİ
Ziya Gökalp Cad. No:37/14 Kızılay / ANKARA
Tel: 0312 435 93 94 (pbx)
Faks: 0312 430 29 59
Web: www.tdb.org.tr E-mail: tdb@tdb.org.tr